

PAPER DETAILS

TITLE: Erendiz Atasü'den Br Durum Hikâyes: "Kisa Bir Üzüntü

AUTHORS: Fath SAKALLI

PAGES: 89-98

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/269696>

Erendiz Atasü'den Bir Durum Hikâyesi: “Kısa Bir Üzüntü”

Received/Geliş:
Accepted/Kabul: 13/10/2016

Fatih SAKALLI*

Öz

Erendiz Atasü'den Bir Durum Hikâyesi: 'Kısa Bir Üzüntü' adlı bu makale, Atasü'nün son öykü kitabında yer alan 'Kısa Bir Üzüntü' adlı öyküsü üzerine bir değerlendirmedir. Makalenin giriş bölümünde Atasü'nün öz geçmişi, yazarlığı ve eserlerinden söz edildikten sonra 'Erendiz Atasü Öykücülüğü' başlıklı kısımda Atasü'nün öykü kitaplarından sırasıyla söz edilmiş sonra da onun öykü anlayışı ile ilgili bilgilere yer verilmiştir. 'Bir Annenin Şehirden Ayrılacağını Kızına Söyleyememesinin Hikâyesi: Kısa Bir Üzüntü' başlıklı kısımda ise makaleye konu olan 'Kısa Bir Üzüntü' adlı hikâye, hikâyeden yapılan alıntılar çerçevesinde değerlendirilmeye çalışılmıştır. Kısa Bir Üzüntü adlı hikâyede, bir kadının anne olarak çocuğuna karşı duyarlılığı gözler önüne serilmiş, şehirden ayrılma durumunu kızına söyleme çabası anlatılmıştır. Sonuç bölümünde ise bir durum hikâyesi olan 'Kısa Bir Üzüntü' hakkında genel yargılara varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Erendiz Atasü, durum hikâyesi, Kısa Bir Üzüntü, anne, kadın

A Situation Story by Erendiz Atasü: “Kısa Bir Üzüntü”

Abstract

This article which is named A Situation Story by Erendiz Atasü: 'Kısa Bir Üzüntü' is an analyses of the story named Kısa Bir Üzüntü which is in the Atasü's latest book. The introductory chapter is mentioned Atasü's biography, authorship and works. Atasü's story books are mentioned respectively and her narrative perspective is enlightened in the section titled 'Erendiz Atasü's Narration'. Kısa Bir Üzüntü is evaluated based on quotes from the story in the section titled 'Bir Annenin Şehirden Ayrılacağını Kızına Söyleyememesinin Hikâyesi: Kısa Bir Üzüntü'. In the story, a woman's sensitivity to her child and her effort to say leaving the city is described. In the last part an overall assessment of the story named A Short Sadness is provided.

Key Words: Erendiz Atasü, situation story, Kısa Bir Üzüntü, mother, woman

*Doç. Dr. Gazi Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi, fsakalli@gazi.edu.tr

Giriş

1947'de Ankara'da doğan Erendiz Atasü, 1968'de Ankara Üniversitesi, Eczacılık Fakültesi'ni bitirir. Aynı fakültede uzun yıllar öğretim üyesi olarak çalıştıktan sonra 1997 yılında Farmakognози profesörlüğünden emekliye ayrılır. Yazı hayatına öykü yazarak başlayan sanatçının ilk öyküsü, *Balkon Saati*, 1981 yılında yayımlanır. Birçok gazete ve dergide öyküleri, makaleleri, denemeleri ve incelemeleri yayımlanan yazarın yapıtlarında feminizm düşüncesini işlediği görülür. *Dağın Öteki Yüzü*, *Kadınlar da Vardır*, *Taş Üstüne Gül Oyması*, *Hayatın En Mutlu Anı*, *Kızıl Kale* adlı eserleri ile çeşitli sanat ve edebiyat ödülleri de alan yazarın öyküleri, yurt içinde ve yurt dışında birçok antolojide yer almıştır. Eserleri üzerine çeşitli bilimsel çalışmalar yapılan ve hakkında birçok makale yazılan Atasü, Ankara'da yaşamakta ve yazı hayatına devam etmektedir. Yazarın bugüne kadar yayımlanan eserleri şunlardır: **Hikâye:** *Kadınlar da Vardır* (1983), *Lanetliler* (1985), *Dullara Yas Yakışır* (1988), *Onunla Güzeldim* (1992), *Taş Üstüne Gül Oyması* (1997), *Uçu* (1998), *İncir Ağacının Ölümü* (2008), *Hayatın En Mutlu Anı* (2010), *Kızıl Kale* (2015) **Roman:** *Dağın Öteki Yüzü* (1995), *Gençliğin O Yakıcı Mevsimi* (1999), *Bir Yaşadönümü Rüyası* (2002), *Açıkoturumlar Çağı* (2006), *Güneş Saygılı'nın Gerçek Yaşamı* (2011), *Dün ve Ferda* (2013) **Deneme:** *Benim Yazarlarım* (2000), *Kadınlığım, Yazarlığım, Yurdum* (2001), *İmgelerin İzi* (2003), *Kavram ve Slogan* (2004), *Düşünce Sefaletin Kısacasında* (2008), *Bilinçle Beden Arasındaki Uzaklık* (2009), *Yıllar Geçerken Hayat ve Roman* (2013), *Saldırganı Hoş Tutmak* (2015).

Erendiz Atasü Öykücülüğü

Erendiz Atasü'nün ilk öykü kitabı 1983'te yayımlanan *Kadınlar da Vardır*'dır. Bu öykü kitabında sırasıyla 'Bir Tren Yolculuğu', 'Bir Yüz – Bir Ters', 'Kadınlar da Vardır', 'Balkon Saati', 'Özlem Zamanı Geçti', 'Yemenden Bir Yel Esti', 'Sessiz Ali', 'Bir Kimlik Aranıyor' adlı sekiz öykü yer almaktadır. Yazarın ikinci öykü kitabı 1985'te yayımlanan *Lanetliler* adlı eserdir. Bu kitabında da 'Arda Kalan', 'Hüzün' 'Ağlamak', 'Gerçek ve Düş', 'Lanetliler', 'Üç Kuşak', 'Esma', 'Denizin Türküsü' adlı sekiz öykü yer alır. *Dullara Yas Yakışır*, Atasü'nün 1988 yılında yayımlanan üçüncü öykü kitabıdır. Eser; Aşka Dair, Yalnızlığa Dair, Ve Kadınlara Dair,

'Çocukluğu İstiyorum-Çocukluğumu Verin Bana' adlı dört bölümden oluşmaktadır. Kitapta; 'İkinci Aşkın Peşinde', 'Sevda İçin Tek Kişilik Ağıt', 'Can Yoldaşı', 'İnci, Satı, Erhan ve Durmuş', 'Bahçıvan', 'Harput'ta Var Bir Kilise', 'Bayburtlu', 'Yaşlı Bir Genç Kız', 'Yabancı Bir Göğün Altında', 'Madam Butterfly Ölmeyi Reddederse', 'Sevgi'nin Romanı', 'Kayısı Güllü', 'Kiraz Dalları' ve 'Dullara Yas Yakışır' adlı on dört hikâye bulunur. Atasü'nün dördüncü öykü kitabı *Onunla Güzeldim*, 1992 yılında yayımlanır. Kitapta; 'Eski Sevgili', 'Haziran'da Bir An', 'Münih'te Yağmur Yağıyor', 'Toz', 'Yüzey', 'Suyun Karanlık Çekimi', 'Su', 'Ağlayan Kadınlar Kolajı İçin Taslak', adlı sekiz öykü vardır. *Taş Üstüne Gül Oyması*, yazarın 1997'de yayımlanan beşinci öykü kitabıdır. Eserde; 'Taş Üstüne Gül Oyması', 'Son Yörük Çadırı', 'Katran Ağacı', 'İkinci Ülke', 'Zaide', 'Eski Masal' adlı altı öykü yer alır. Yazarın 1998 yılında yayımlanan altıncı öykü kitabı *Uçu* adını taşır. Kitapta; 'Ada', 'Uçu', 'Mis', 'Mozaik', 'Antiokos'un Mirası', 'Doğunun Çağrısı', 'Giselle'nin Delirmiş Ayakları' adlı yedi öykü bulunmaktadır. Erendiz Atasü'nün yedinci öykü kitabı *İncir Ağacı'nın Ölümü*, 2008 yılında yayımlanır. Kitap; Gülünesi Öyküler, Buruk Öyküler, Karanlık Öyküler olmak üzere üç bölümden oluşur. Eserde; 'İncir Ağacı'nın Ölümü Üzerine Tuhaf Bir Soruşturma', 'Kapıcı Zebercet'in Önlenemeyen Yükselişi', 'Beyaz Fil', 'Operada Bir Gece', 'Aynı Şarkı' 'Sır', 'Hayat Bir Rüyadır', 'Özlemek', 'Torun', 'Kayma', 'Yeryüzü Mutluluğu' adlı on bir öykü yer alır. *Hayatın En Mutlu Anı*, yazarın 2010 yılında yayımlanan sekizinci öykü kitabıdır. Kitapta; 'Hanımefendi ile Kocakarı', 'Üniformalı Adam', 'Fikir Ayrılığı', 'Bağışıklık Yetmezliğinde Ayrılık', 'Hayatın En Mutlu Anı', 'Kabulleniş', 'Seni Sevmiyorum' adlı yedi öykü vardır. Yazarın, dokuzuncu ve son öykü kitabı ise 2015 yılında yayımlanan *Kızıl Kale*'dir. Kitap; Eski Zaman Masalları, Üçleme, Yeni Zaman Öyküleri adlı üç bölümden oluşmaktadır. Eserde; 'Kızıl Kale', 'Erdemoğulları ile Uysalkızlar', 'Dullar Evi', 'Mutlu Son', 'Yalnız Adam'ın Yanlış Seçimi', 'Yavaş Bir İntihar', 'Kısa Bir Üzüntü', 'Meleğin İntikamı', 'Kan Kokusu', 'Duvardaki Fotoğraf', 'Hayat Dersi' ve 'Mekânsız' adlı on iki öykü bulunmaktadır.

Yazı hayatına öykü yazarak başlayan Atasü, “eserlerinde kadının bireysel ve toplumsal konumunu eleştirel bir bakışla irdeleyen, kendisini feminist olarak tanımlayan bir kadın yazardır.” (Önder, 2016: 462) Onun

“ilk öykülerinde kadınların hayatını gözler önüne sererken bir yandan da erkek egemen toplumun kadına yüklediği anlamlar ve kadının sırtında kambur halinde olan sorumluluklar irdelenmektedir. Öykülerde kadının ezilmişliği, bunalımı, toplum baskısı, iş, eş, ev, çocuk sorumluluğu altında yaşadığı sıkıntılar dile getirilmektedir.” (Suroğlu, 2011: 36) Yaşanılan hayata ait olguları, anıları, imgelerle süslenmiş bir dille kurgulayarak öykülerini meydana getiren yazarın öykü kahramanlarının büyük çoğunluğunu kadınlar oluşturur. Öykünün bir an'ı iletmesi, anlatması gerektiğini ifade eden yazara göre 'öykü, hayatın gürültülü patırtılı akışında güme gitmiş bir ayrıntıyı, bir duyguyu, bir sezişi dile getirir; bir perdeyi hafifçe aralayıp ardındaki manzarayı düş gücümüze sunar.” (Atasü, 2003: 51). Atasü, ilk öykülerinden itibaren erkeklerin egemen olduğu bir toplumda kadınların yaşadığı sıkıntılar üzerinde durur. Çalışkan bu hususu şöyle ifade eder: “Erendiz Atasü ilk öykü kitabıyla Kadınlar da Vardır diyerek girmiştir yazın dünyasına. Demek daha o zaman bir kadın olarak kendi sesini duyurmak isteğiyle... Gerçekte hep kadınlar üzerinedir bu öyküler. Ev kadınları, çalışan kadınlar, devrimci kadınlar, gündelikçi kadınlar, hatta yabancı kadınlar. Yani her kesimden ve farklı bilinç düzeyindeki kadınlar. Hepsinin ortak bir paydası vardır: Erkek egemen toplum düzeninin neden olduğu hırpalanma. Şu ya da bu biçimde hepsi ezilmiş ve zedelenmiştir bu düzende. Onları bir araya getiren de budur. Bu ilk kitapta Atasü'nün sonradan yılmadan vurgulayacağı konular hemen belirmektedir.” (Çalışkan, 2004: 34). Erendiz Atasü'nün, feminist bir bilinçle kaleme aldığı hikâyelerinde kadınlar hep ön plandadır. Hikâyelerinin çoğunluğu bir durumu, bir anı anlatmaktadır. Kahramanların sürekli birileriyle veya bir şeylerle çatışma hâlinde olduğu görülür. Suroğlu, bu durumu şöyle ifade eder: “Yazar, hangi konuyu işlerse işlesin, tüm hikâyelerinde kadın imgesi kendini gösterir... Öykülerini daha çok durumlar üzerine kurar. Öykü kuruluşlarında asıl dikkati çeken yön kahramanların yaşadıkları çatışmalardır. Kahramanlar genellikle kendileriyle, çevrelerindeki insanlarla, düzenle çatışma ve geçmişle hesaplaşma halindedirler.” (Suroğlu, 2011: 39). Atasü, Türk edebiyatında kadınlarla ilgili hususların tam olarak anlatılmadığı düşüncesindedir: “Türk edebiyatında kadın hakları konusunun tam olarak işlenemediği ve kadınların tüm yönleriyle anlatılmadığı fikrinde olan Erendiz Atasü, bütün eserlerinde kadın sorunsalına yer vermektedir.”

(Suroğlu, 2011: 218). Yazmayı kendi için bir mücadele biçimi ve sığınak olarak gören yazar, kadınları anlamak ve anlatmak için yazdığını şu satırlarla belirtir: “Yazmak, benim için, yaşadığımı alabildiğine duyumsamanın tek değilse de en önemli yollarından biri. Yazmak benim hem mücadele biçimim hem sığınağım... Hayatı anlamak için yazdım ve yazıyorum. Hayatın ikincil konuma ittiği cinsimi, kadınları anlamak ve anlatmak için yazıyorum, kadın olduğumu unutmadan yazıyorum. Bin yıllardır susturulmuş kadınların kendi seslerini bulmaya ihtiyaçları var; onlara öğretilenleri tekrarlamaya değil, gereksinimleri; bastırılmış duygularını, düşüncelerini ve kısıtlanmış yaşantılarını kendi sözcükleriyle insanlığın ortak bilincine aktarabilmeleri gerek. Bence kadın edebiyatı denen de tam budur.” (Atasü, 2014: 32- 33). Kadınların seslerini duyurmak için yazdığını ifade eden sanatçı, “kadın kahramanlardan yola çıkarak hikâyelerinde aşkı, cinselliği, evliliği, kadın erkek ilişkilerini, çalışan kadının hâllerini, göç, yabancılaşma, yalnızlık konularını anlatmaktadır.” (Suroğlu, 2011: 38). Bu konuların yanında “öykülerinde başta kadınların sorunları ve kadınlar arası iletişimsizlik olmak üzere, 12 Eylül Dönemi, evlilikte yabancılaşma, tarihi eserlerin yok edilişi, sözün kalıcılığı, insanların birbirini çekememesi, yalnızlık, aşk, yalnız ve dul kadınlara toplumun bakış açısı, çalışan kadınların hayatın yükü altında ezilmesi, toplumda kız ve erkek çocuk ayrımı yapılması, duyarsızlık gibi konular yer almaktadır.” (Suroğlu, 2011: 217). Kısacası Atasü, edebiyatın farklı türlerinde kaleme aldığı eserlerinde; kadın duyarlılığını ön plana çıkarmayı amaçlayan bir yazar kimliğiyle karşımıza çıkar. Yazarın bu tavrı en çok ürün verdiği tür olan hikâyelerde de belirgin bir şekilde yansıtılmaktadır. Erkek egemen bir toplumda susturulmuş, hayatın arka plana sürüklediği kadınları ve onların yaşadığı sıkıntıları anlatmayı amaçlayan yazarın, işlediği konularla da bunu somutlaştırdığı görülür.

Bir Annenin Şehirden Ayrılacağını Kızına Söyleyememesinin

Hikâyesi:

“Kısa Bir Üzüntü”

Erendiz Atasü'nün son hikâye kitabı Kızıl Kale'de yer alan “Kısa Bir Üzüntü” adlı hikâye, hasta bir annenin şehirden ayrılacağını kızına söyleyememesi üzerine kurulu bir durum hikâyesidir. Annenin kızına bu

durumu söylemek için gösterdiği davranışlar, duygu ve düşünceler hikâyenin kurgusunu oluşturur. Hikâye, Mayıs ayının başında Anadoluhisarı'nın yanındaki bir yamaçta bulunan kır kahvesinden şehrin tasviri ile başlar. *"Anadoluhisarı'nın yanındaki yamaç, Boğaz'a dik bir inişle kavuşuyordu. Sık bitki örtüsü kayanın sertliğini yumuşatmış... Mayıs başında, yeşilin her türlüleriyle ve erguvanlarla kaplıydı sırt. Sessizlik... Kuş civıltıları sessizliği örselemiyor, nasıl bir dizi inci yalın kesimli bir elbisenin sadeliğini büsbütün vurgularsa, işte öyle, dinginliği koyulaştırıyordu. Sessizliğin art düzleminde uğultu. İnsan öğüten dev makinenin milyonlarca sestten oluşmuş tekdüze homurtusu... Uzakta ve şimdilik etkisiz. Erguvanlar metropolün yırtıcılığını umursamıyor."*(Atasü, 2015: 131).

Edebi eserlerin çözümlemelerinde, metinde kullanılan semboller ve bunların çağrışımları önemlidir. "Bir metnin anlaşılması ve yorumlanması ancak derinde yatan gizli özün ve kapalı anlamların açınlanmasıyla mümkün olabilir. Edebi metinler, güçlü bir sezîş kabiliyetine sahip uyanık bir dikkatle incelendikleri zaman, farklı açılımlar ortaya koyan, çok katmanlı yapılar olarak değer kazanırlar. Dilin imkânlarını sınırsız hale getiren semboller, üstün bir duyarlılığa sahip sanatçıların, alışılmış kelime ve anlama birliklerine, yeni ve özgün çağrışımlar yüklemeleri sonucu ortaya çıkarlar." (Yılmaz, 2011: 45). 'Kısa Bir Üzüntü' adlı hikâyede de erguvanlar ve kadının taktığı inci kolye hikâyedeki semboller olarak karşımıza çıkar: *"Erguvanlar metropolün yırtıcılığını umursamıyor. Kadın boynundaki inci kolyeye dokunuyor."*(Atasü, 2015: 131). Hikâyede erguvanlar, baharın gelişini, yaşama sevincini ifade ederken, kadının taktığı inci kolye, ayrılığın habercisi olarak yorumlanabilir. Bu semboller hikâyenin ilerleyen bölümlerinde de tekrar edilir. Kadının şehirden ayrılacağı hikâyenin başında hissettirilir: *"Kadın hepten uzaklaştığında da şehir umursamadan kalacak."*(Atasü, 2015: 131). Bir kır kahvesinde kızıyla buluşan kadının her koşulda giyimine özen gösterdiği, kızının ise kılık kıyafet gibi hususlara aldırmadığı vurgulanır ve kızın tasviri yapılır: *"Alt tarafı bir kır kahvesi. Her koşulda giyimine özen göstermeyi severdi; bu hem kendini hem karşısındakini önemsemek değil miydi? Kızı aldırılmazdı böyle şeylere; kot pantolonunu çekmiş, ayağında espadriller; dağınık saçları sallapati bir atkuyruğunda sözüm ona toplanmış, yüzü makyajsız."* (Atasü, 2015: 131-132). Kızı, annesinin tik hâline gelen davranışlarından şüphelenir.

Annesinin, önemli bir şey söyleyeceği zamanlarda şık giyindiğinden, kendisini güzel bir yere götürüp takılarıyla, giysilerinin ekleriyle oynadığından söz eder: “Genç kadın annesinde bir tik hâlini almış bu el devinimini ve davranış biçimini çocukluğundan beri tanıyordu. Önemli –ya da kendince önemli- bir şey söyleyecekse annesi, önce şık giyinir, sonra insanı güzel bir yere götürüp orada bir türlü konuya giremezken giysilerinin eklentileriyle oynar dururdu. Ne gerek vardı şatafata, bu törensiliklere!” (Atasü, 2015: 132). Kadın, kızına çocukluğunun geçtiği yerleri göstermek istediğini söylese de kızı bunları zaten bildiğini ifade eder: “Anneciğim, ben bunları zaten biliyorum. Hisarın yan sokağındaki evi, sonra Kandilli Kız Lisesi’ni, sana âşık kaptanı, hani düdük çalan, selam niyetine.” (Atasü, 2015: 133). Kızının son yıllardaki tavırlarını umursamamayı öğrenen kadın, anneliğin kölece bir duygu olduğunu belirtir: “Kölece bir şeydi analık, insana onur kavramını unutturan.” (Atasü, 2015: 133). Yorgun olan kadın, kızıyla didişmeye yetecek kadar zamanının olmadığı düşüncesindedir: “Anlaşılan gerçekten de söylenecek bir şey yoktu... İkircikli yanıtları, acımasız sorgulamaları kaldıramayacak kadar yorgundu. Hem zaten zaman kalmamıştı, didişmeye yetecek kadar...” (Atasü, 2015: 133).

Annesinin tavırları karşısında şüphelenen kızı, annesine hasta olup olmadığını sorar. Annesinden hayır cevabını alınca rahatlar. Annesi bugün göreceği tek şefkat kırıntısının bu olduğunu düşünür ve şu yorumu yapar: “Gerçekten sağlığım için mi kaygısı yoksa bir ardiye kadar sıkışık hayatına bir de hastalığın yükünü nasıl sığdıracağı ürküntüsünden mi ibaret? Mantık ikinci şıkka işaret ediyordu. Anne mantığı susturdu.” (Atasü, 2015: 133). Kadın, rahatsızlığı sebebiyle fazla zamanının kalmadığını bilmekte ve her geçen gün ölüme biraz daha yaklaştığını düşünmektedir. “Kadının önündeki zaman kıaldıkça genişlemiş ve durulaşmıştı, bakışı derinleşmişti; o görebiliyordu, ışıktan bir yanılsamaydı yapay dağlar. Gerçekte sadece buldozerler vardı ve bir ölüm rakıydı çevrelerinde dönen...” (Atasü, 2015: 134). Kadın, kızı ve damadının bütün gençler gibi çok çalıştığını, daha iyi bir hayat için çalıştıklarını düşünseler bile, onların bu çalışmaları ile aslında birtakım görünmez kişileri daha da zenginleştirdiklerini ifade eder. Kızı ve damadının da tüm çalışanlar gibi dişleriyle tırnaklarıyla dapdaracak bir hayata tutunma çabası içinde olduklarını düşünür. Ve kendi durumunu, gittikten sonra kısa bir mektupla ya da telefonla bildirmenin daha kolay

olacağını ve böylece kimseyi daraltmayacağını düşünür. “Evet, evet, en iyisi gittikten sonra kısa bir mektupla ya da telefonla bildirmektir durumu. Öylesi daha kolay olacaktır. Bütün daralmamalıydı kimse.” (Atasü, 2015: 134). Kadın, şehirden uzaklaşacak olmasını şu benzetme ile ifade eder: “Yaşlılara düşen, tıpkı ölmek için uğultulu cangılın sessiz bir köşesine çekilen ihtiyar filler gibi bu dardaracak şehirden uzaklaşmaktır.” (Atasü, 2015: 134). Kadın, gideceği küçük kasabayı, yakınlarından uzaklaşmasını, içinde bulunduğu ruh hâlini ve kızına durumu söyleyip söylememe ile ilgili kararını şu cümlelerle belirtir: “Ege kıyısında küçük bir kasaba; bir bakımevi, şefkatten yoksun olmayan; yakınlarının ilgi kırıntılarını umarsızca beklemeden karşılamak geniş zamanı... Yaşam, insanın elinden onurundan başka her şeyi alıyordu ... Nicedir yakınlarından uzaklaşıyordu; korunun, yamacın, denizin birlikte çizdiği sarmala dolanıyordu, bir girdabın içine çekilir gibi... Artık incinmiyor, artık kırılmıyordu. Zaman yoktu böyle şeylere. Yalnızca doğanın sessizliği vardı. Evet, en iyisi gittikten sonra söylemektir.” (Atasü, 2015: 134). Kadın, boynundaki inci kolyeyi çıkarıp kızına armağan eder. Kızı, annesinin bu davranışı karşısında şaşırır ve bir anlam veremez. Kadının aklına kızının çocukluk yılları gelir. Kolyenin kendisinden ona yadigâr kalacağını belirterek ona iyi bakmasını tembihler. Kızını bir an üzdüğü için üzülür fakat sonra bundan vazgeçer. Çünkü kızının işyerine varır varmaz bu kısa üzüntüyü unutacağını bilincindedir. “Kadın bir an kızını üzdüğü için üzüldü; sonra vazgeçti üzülmekten. İşyerine varır varmaz kızı nasılsa bu kısa üzüntüyü unutacaktı.” (Atasü, 2015: 135). Görülüyor ki annenin kızı hususundaki hassasiyeti, kızında bulunmamaktadır ve ne acıdır ki anne bunun farkındadır. Dolayısıyla hikâyeye ismini veren 'Kısa Bir Üzüntü' ifadesi, tek taraflı bir duygu yoğunluğunu belirtirken annenin yaşadığı anlık bir ruh hâlinin ifadesi olarak yorumlanabilir.

Sonuç

Atasü'nün 'Kızıl Kale' adlı öykü kitabındaki öykülerden biri olan 'Kısa Bir Üzüntü' Anadoluhisarı'nın yanındaki kır kahve lerinin birinde anne ile kızın bir araya gelmesi ve annenin şehirden uzaklaşacak olmasını kızına söyleyememesi üzerine kurulmuş bir durum hikâyesidir. Mevsim bahardır, mayıs ayının başlarında erguvanlardan söz edilir. Kadının kızına bir şey

söyleyeceği zaman onu, şehrin güzel bir yerine getirmesi, güzel kıyafetler giymesi ve çeşitli takılar takması kızı tarafından bilinen bir durumdur. Kızı gene böyle bir an olduğunun farkına varır fakat ne olduğuna tam anlam veremez. Annesine hasta olup olmadığını sorar. Olmadığı cevabını alınca rahatlar. Hikâyede erguvanlar baharın müjdecisi iken kadının taktığı inci kolye ayrılığın sembolü durumundadır.

Atasü hikâyede, kadının düşünceleri aracılığı ile hayata ait tecrübeler ve olgulara da değinir. Anneliğin kölece bir şey olduğundan, bütün gençlerin çok çalıştığından, insanların dişleriyle tırnaklarıyla daracık bir hayata tutunma çabalarından, yaşamın insanın elinden onurundan başka her şeyi aldığından söz edilir. Ege kıyısında küçük bir kasabadaki bakımevine yerleşecek olan kadın, bütün çabalarına rağmen kızına bunu söyleyemez. Bu durumu; gittikten sonra, mektupla veya telefonla bildirmenin daha doğru olacağını düşünür. Çok sevdiği kolyesini, her şeyden çok sevdiği kızına armağan ederek kendisinden bir yadigâr kalmasını ister. Bir an kızını üzdüğü için üzülse de bu durumdan çabuk kurtulur. Kızının, iş yerine gittiği vakit yaşadığı bu kısa üzüntüyü hemen unutacağını farkındadır. Hikâyede, annenin kızı ile buluşma anından ayrılma anına kadar tüm yaşadıklarını gören ve bilen bir anlatıcı vardır. Atasü, hikâyede gayet sade bir dil kullanırken ikirciklenmek, varsıllaştırmak, törensilikler gibi kelimelere de yer verir. Kızının kendisine olan tavırları karşısında incinmişlikleri olan bir annenin buna rağmen sırf o üzülür diye şehirden ayrılacağını ona söyleyememesinin hikâyesi olan 'Kısa Bir Üzüntü' kadın ve anne duyarlılığını içtenlikle gözler önüne seren edebi bir metin kimliği taşır.

Kaynakça

- Atasü Erendiz (2003) “Öykü Bir 'An' mı?” **İmgelerin İzi**, Can Yayınları, İstanbul
- Atasü Erendiz (2014) “Yazmak... ve Yaşadığımız Yüzyıl” **Erendiz Atasü Edebiyatı**, haz: Günseli Sönmez İşçi, Can Yayınları, İstanbul.
- Atasü Erendiz (2015) 'Kısa Bir Üzüntü' **Kızıl Kale**, Can Yayınları, İstanbul.
- Çalışkan Sevda (2004) “Bir Somutlama Ustası: Erendiz Atasü” **Varlık**, S.1159, Nisan, s.34-38.
- Önder Alev (2016) Erendiz Atasü'nün Kızıl Kale Adlı Öykü Kitabında Toplumsal Cinsiyet, **Turkish Studies**, Volume 11/10 Spring 2016, s. 459 – 472.
- Suroğlu Kezban (2011) **Erendiz Atasü, Hayatı-Eserleri-Sanatı**, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Yılmaz Burcu Ebru (2011) “Hikâye ve Romanlarda Sembol Dilinin Görüntüleri Üzerine Bir Değerlendirme” **Bilgi**, S.56, s.45-56.